

ОУ "Христо Ботев"

с. Раковица общ. Макреш обл. Видин п.к. 3820
Седалище и адрес на управление: Ул. "Първа" 2
Адрес за кореспонденция и настоящ адрес : ул. "Четвърта", 12
Тел. 0877853334 email: info-500802@edu.mon.bg
ЕИК105522170

Утвърждавам:

За директор: С. Стайков – подпис и печат

Съгласно заповед № РД-13-178/25.08.2025 г.

Механизъм за противодействие на училищния тормоз

I. Дефиниция

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.

Ключови, в разбирането за тормоза, са следните характеристики на това поведение:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира от социалния живот;
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- Физически тормоз – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- Вербален тормоз – подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

- Психичен тормоз – подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

- Социален тормоз – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът може да бъде реален или виртуален. Бурното развитие на електронните комуникации през последните години доведе до нарастване на проявите на насилие, които се извършват чрез интернет или мобилен телефон.

Тук спада разпространяването на:

- Обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Messenger или Facebook;

- Разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето, или го унижават;

- Снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет, или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

II. Задължение на всеки учител е:

Да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

III. Мерки за намаляване на риска от училищен тормоз между учениците:

1. На всички нива - защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност.
2. Запознаване на учители, родители и ученици със Заповед РД09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците в ОУ „Христо Ботев“.
3. Провеждане на колективни и индивидуални срещи, с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз и как да го разпознаваме?“:

– Сред родители на родителски срещи и в приемното време на класния ръководител;

– Сред ученици в Часа на класа и в приемното време на класния ръководител.

4. Извършване оценка на тормоз в училище през учебната година.

Анкета се провежда от класните ръководители в началото и в края на учебната година. Резултатите се обработват от Координационен съвет до десет дни след провеждането и се обсъждат на Педагогически съвет.

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

5. Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз, съгласно План за квалификационна дейност за учебната година.

IV. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците:

1. Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.

Председател: Светослав Стайков – старши възпитател

Членове: Николай Николов – възпитател общезитие

Ивета Иванова – образователен медиатор

Ивайло Асенов – Ученик

Данаил Тончев – Родител

2. Дейности на ниво класна стая/паралелка:

Съгласно План за Часа на класа.

Целта е да се създаде пространство, в което да се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата и учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като емпатия, толерантност и уважения към различията, решаване на конфликти и др.

- Какво представлява тормозът, разпознаваме ли го и как можем да докладваме за случаи на тормоз?;

- Какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия (някои видове поведение като присмиването, може да изглеждат като игра или шега, но обиждат и водят до негативни емоции у този, към когото са насочени, и той да се чувства унижен или заплашен)?;

- Как се чувстваме, когато видим прояви на тормоз и какво правим?;

- Какво можем и искаме да направим?;

- Кои са основните ценности и правила на поведение, които следва да приемем?;

- Как можем да ги прилагаме?

3. Дейности на ниво училище:

Съгласно Годишен план на Основно училище „Христо Ботев“;

Договаряне на единен механизъм, включително разписани ясни отговорности, за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие;

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

Подобряване на системата от дежурства;

Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти.

3.1. Изследване на проблема чрез анонимна анкета за ученици и родители;

3.2. За желаещи учители и класни ръководители – обучение за решаване на конфликтите в училище;

3.3. Приемане на правила и общоучилищни ценности, предложени от класовете, които да бъдат част от училищната политика;

3.4. Изработване и приемане на единен механизъм за противодействие на училищния тормоз;

3.5. Подобряване на системата от дежурства по места, където е установено от изследването, че се извършва тормоз;

3.6. Изработване на информационно табло за правата и задълженията на учениците и превенция на тормоза;

3.7. Разработване на процедури за реагиране в ситуации на тормоз и запознаване на учители, ученици и родители с тях;

3.8. Създаване на единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз в училището. Регистърът да включва описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки.

4. Дейности с родителско участие:

Участие в училищни инициативи и мероприятия:

4.1. Включване на родители за подпомагане реализирането на ценни училищни инициативи – спортни състезания, екскурзии;

4.2. Сътрудничество от страна на родителите при придружаването на децата по пътя от вкъщи до училище;

4.3. Подобряване на комуникацията и взаимодействието между училищната и родителската общност;

4.4. Повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство, с цел развитието на децата им;

4.5. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно отпадане от училище по финансови причини;

4.6. Частично или пълно заплащане на обяда на ученици от социално слаби семейства и деца сираци.

V. Процедури и алгоритъм при установен тормоз между учениците.

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушаване на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило – налагане на съответната последица	Учител, дежурен учител, класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, преценява се дали е необходимо да се разговаря с родителите	Класен ръководител
Сериозно – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител.	Насочване към МКБППМН и полицията, ОЗД по силата на координационния механизъм; Протокол за тормоз – среща с родителите; – възстановяване на щетата; – включване на учениците в допълнителни програми.	Координационен съвет

VI. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците.

Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата.

За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват, без активно да участват.

По-голяма част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на насилника и други деца, защото това може да урони неговото достойнство;
- Спонтанна реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата” и наказване на „насилника”. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от състрадание, за да може то да развие това чувство към другите. Защото липсата на състрадателност е една от основните причини, поради която се упражнява тормоз.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

- Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Когато се прилага подходът за възстановяване на щетата, е необходимо задължително да се уведоми класния ръководител;
- Той се прилага от класния ръководител. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан.
- Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва, съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време може да проследява поведението на децата и да дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз

Работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

- Важно е класният ръководител да поговори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо, отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;
- Погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите съученици;
- При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства сигурно;
- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Никога не трябва да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия мъчител, с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;
- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства, и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции, спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- Убеждение за отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая;
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

VII. Училищна система за насочване към други служби

- Регистриране на ситуации на тормоз:

1. Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.
2. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал, с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция.
3. Регистърът съдържа следните реквизити:

„дата”, „участници”, „клас”, „предприети мерки”, „подпис”.

1. Този регистър се съхранява на достъпно място в учителската стая.
2. Класните ръководители следят за вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителите на ученика и с учителите.
3. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни

ситуации с насилие, Координационният съвет предлага на Директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживее и отдела за „Закрила на детето”, на чиято територия е училището, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

● **Включване на родителите**

1. Във всички случаи е необходимо родителите да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;
2. В разговора е важно да се акцентира върху необходимостта, родителите да не критикуват другото дете, а да се опитат да погледнат на ситуацията през погледа на другата страна;
3. Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките и обидите към другото дете от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;
4. От разговора могат да бъдат изведени конкретни договорки кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат.

Годишен план на координационния съвет за противодействие на насилието в Основно училище „Христо Ботев” – с. Раковица за учебната 2025 / 2026 г.

Настоящият план е изготвен и следва принципите, заложи в Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със Заповед РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието, младежта и науката и Училищния механизъм за противодействие на училищния тормоз, приет на заседание на ПС.

Основен принцип е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

Основна цел : предотвратяване на тормоза между деца в училище и създаване на безопасна и подкрепяща училищна среда.

Непосредствени цели :

Повишаване на чувствителността, ангажираността и капацитета на цялата училищна общност за превенция и справяне с тормоза между учениците;

Създаване на защитна мрежа, която включва общо училищна политика и механизъм за предотвратяване, докладване и оказване на адекватна намеса в случаи на тормоз. Подобряване на отношенията между учениците и техните умения за общуване.

Основни принципи :

Спазване на най-добрите интереси на детето;

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

Активно включване и участие на цялата училищна общност – родители, педагогически персонал и ученици - във всички етапи на планиране и реализиране;

Недискриминация;

Отхвърляне на всички форми на насилие, като форма на поведение и общуване.

Теми и задачи:

Теми и задачи	Срок и отговорник
Провеждане на теми във всеки клас, съгласно годишния план за часа на класа за противодействие на насилието.	срок: постоянен; отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор
Провеждане на групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит в тематичен час на класа „Училищният тормоз”	срок: м. ноември 2025 г. отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор
Изработване на общи правила на поведение и договаряне на процедура, в случай на нарушаване на правилата.	срок: м. ноември 2025 г.
Обновяване и поддържане на тематично табло в класната стая: „Ние не приемаме насилието!” „Стига агресия! Искан нормално училище”	отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор срок: м. ноември 2025 г.
Родителска среща по график, на тема: „Стига агресия! Искан нормално училище”- анкетиране на ученици.	отг. : класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор срок: м. октомври 2025 г.,
Подобряване на системата от дежурства, с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз.	отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор
Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти.	срок: м. октомври 2025 г.
Обща родителска среща по график, на тема: „Поведението на децата в училище и заниманията им в свободното време.”	отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор Срок: постоянен
Провеждане на училищни мероприятия и изяви, съобразени с възрастовите особености на учениците:	Отг.: директор

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

„Насилието на улицата” - дискусия „Уроци по толерантност” - табла „Насилието между децата” - дискусия	Срок: м. декември 2025 г. Отг.: директор
Организиране и провеждане на игри под надслов: „Ние сме добри приятели”	Срок: през годината Отг.: класни ръководители, възпитател общешитие и образователен медиатор, Координационен съвет
Обща родителска среща по график, на тема: „Да опазим живота на децата на пътя” - сътрудничество между семейство и училище.	
Изложба „На животните дари любов!” – домашни любимци на моето семейство	Срок: през годината Отг.: учители - ЦОД
Инциденти, свързани с физическо насилие :	Срок: м. март 2025 г.
1. При настъпване на инцидент, който би могъл да застраши живота и/или здравето на децата всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми член на ръководството (директор или заместник-директор).	Отг.: Директор Координационен съвет Комисия по БДП
2. В случай, че инцидентът е свързан с физическа опасност за живота/здравето/ на дете, свидетелят на инцидента или служителят, разбрал пръв за него, веднага сигнализира медицинското лице за извършване на медицински преглед на пострадалото дете.	срок: м. април 2026 г.;
3. Медицинските лица извършват първоначален преглед на пострадалото дете (пострадалите деца) и регистрират състоянието му (им) в регистрационната книга.	отг. Координационен съвет
4. Ако медицинското лице прецени, че е необходимо уведомяване на Спешен център, се повиква спешна медицинска помощ на телефон 112. Незабавно след това се уведомяват и родителите /настойниците/ на пострадалото дете, като разговорът се регистрира в дневник-регистър	срок: м. май 2026 г.; отг. Координационен съвет учители по ФВС

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

5. Ако инцидентът е свързан с физическо насилие, което да е предизвикало физически травми, незабавно се уведомяват и органите на реда – РПУ, както и родителите/настойниците на детето (децата), упражнявали насилието.	Отг.: Служителят подал сигнала, медицинското лице Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: медицинското лице
6. След като са извършени първите необходими действия по опазване живота и здравето на пострадалото дете, сигнала се регистрира в специален дневник -регистър съдържащ следните графи; № по ред; дата, час , име и фамилия на пострадалото дете; предприети първи незабавни действия; уведомени длъжностни лица (органи); уведомени родители/настойници; име, фамилия и подпис на П-л КС.	Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: медицинското лице Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: Координационен съвет Директор, кл. ръководител
7. Класният ръководител извършва проверка на случая, като при необходимост ползва съдействието на психолога и/или ръководството на училището.	Срок: Непосредствено след инцидент
8. При инцидент, свързан с ПТП, при който има пострадал ученик или завършил с фатален край, класният ръководител писмено уведомява директора. А той – РУО – МОН – Кмет на община Дългопол.	Отг.: Координационен съвет Директор, кл. ръководител
9. При необходимост за изясняване на случая, ръководството на училището извършва писмено уведомяване на съответните институции.	Срок: Непосредствено след инцидента и предприетите неотложни мерки Отг.: Ръководство, кл. ръководител
10. След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение за предприемане на последващи действия – уведомяване на ДПС, Отдела за закрила на детето към „Дирекция социално подпомагане”, разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на наказание, съгласно ППЗНП и др. подобни.	Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: Ръководство
11. Извършване на последващи действия – налагане на наказание или мярка по ППЗНП, тематични часове на класа, беседи и разговори с психолога, разговори с родители и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.	Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: Ръководство
12. След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), инициирали	Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: Класен ръководител, психолог

и/или извършили физическа саморазправа, подават информация и на УКПППУ. 13. Училищната комисия за превенция на противообществените прояви на учениците планира и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо детето (децата), иницирали и/или извършили физическа саморазправа. Инциденти, свързани с психическо насилие : 1. При постъпване на сигнал, свързан с данни за упражнено психическо насилие върху деца, всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми кл. ръководител и ръководството . 2. Кл. ръководител регистрира инцидента в специален дневник-регистър, съхраняващ се в училището. 3. Класният ръководител уведомява директора и с негово съдействие извършва проверка по случая. 4. Класният ръководител по телефона уведомява родителите на пострадалото дете, изпраща уведомление и в писмен вид на домашен адрес; регистрира в дневника-регистър дата и час на обаждане и изходящ номер на уведомителното писмо. 5. След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), иницирали и/или извършили психическо насилие подават информация за обсъждане на ПС. 6. След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение, съгласувано с психолога, за предприемане на превантивни мерки и/или последващи действия – уведомяване на Отдела за закрила на детето към “Дирекция социално подпомагане”, разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на наказание, съгласно ППЗНП .	Срок: До две седмици след инцидент/или заседание на ПС. Отг.: Класен ръководител, психолог Срок: До две седмици след инцидент/или заседание на ПС Отг.: Класни ръководители Срок: До 3 дни след инцидента Отг.: УКПППУ Срок: До две седмици след инцидент/или заседание на ПС Отг.: Всички служители Срок: Непосредствено след сигнал Отг.: Кл. ръководител Срок: Непосредствено след сигнал. Отг.: Кл. ръководител Срок: Непосредствено след инцидент Отг.: Кл. ръководител
---	---

ИЗГОТВИЛ: АЛБЕНА ВАСИЛЕВА - ДИРЕКТОР

7. Ръководството на училището взема решение и извършва писменото уведомяване на съответните институции (при необходимост).	Срок: До две седмици след инцидент или заседание на ПС Отг.: Класен ръководител
8. Извършване на последващи действия – налагане на наказание или мярка по ППЗНП, тематични часове на класа, беседи и разговори с психолога, разговори с родителите и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.	Срок: До 10 дни след инцидент Отг.: Ръководство
	Срок: До 3 дни след проверка на сигнал Отг.: Класен ръководител, директор Срок: До две седмици след инцидент или заседание на ПС. Отг. : кл. ръководител

VII. Партньори за реализиране на механизма:

- Дирекция „Социално подпомагане” , отдел „Закрила на детето” гр. Димово
- Местна КБППМН - с.Макреш
- РУ на МВР – Детска педагогическа стая гр. Кула

Настоящият Механизъм е актуализиран със заповед на Директора РД
...../ 15.09.2025 г.

За Директор съгласно заповед.....
Светослав Стайков подпис и печат

